

Väkivalta ensihoitotyössä

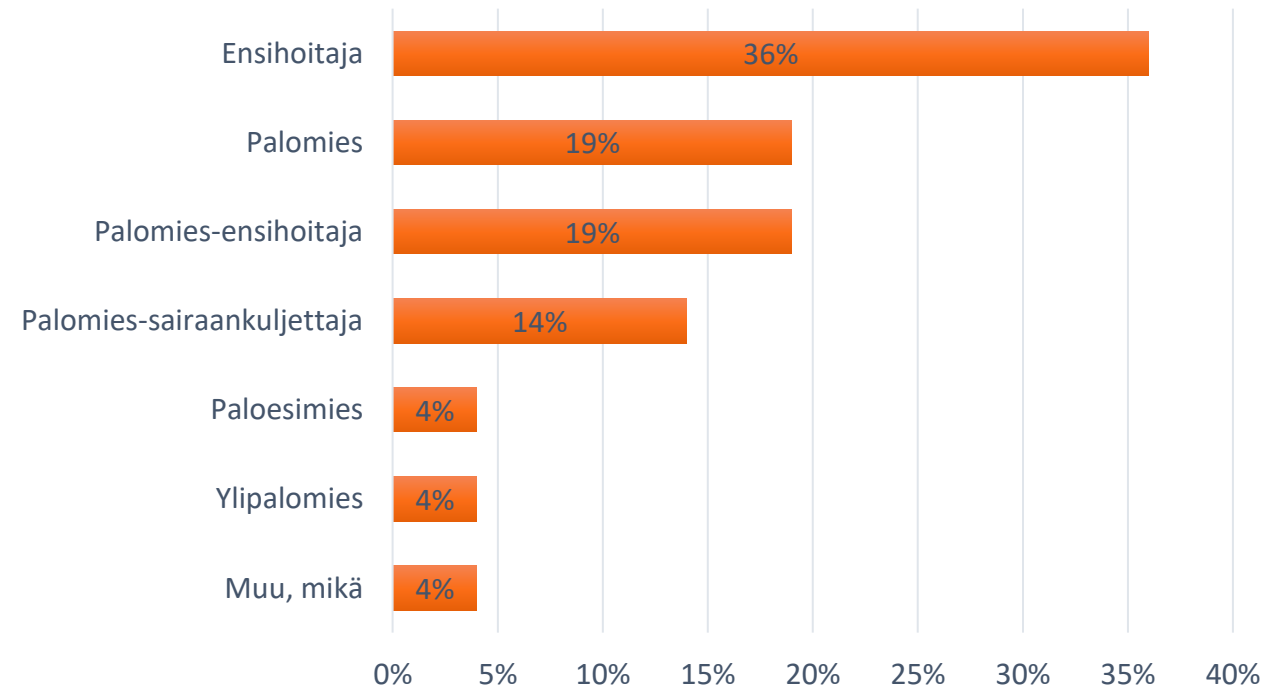
SPALin kevättalvella 2020 toteuttaman jäsenkyselyn tulokset.

Taustatiedot

Kyselyyn vastanneita yhteensä 543.

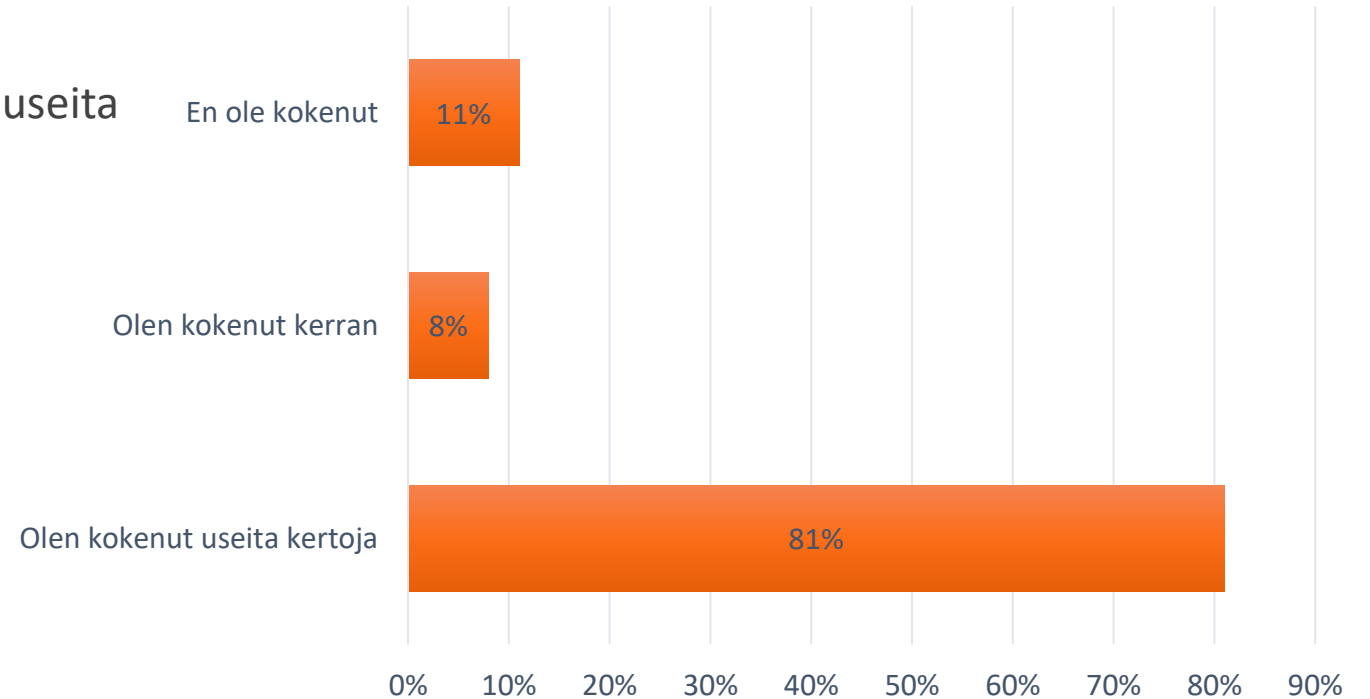
- Kyselyyn vastanneista 85 % oli miehiä ja 15 % naisia.
- Vastaajista suurin ikäryhmä oli 31–40-vuotiaat, joita oli 40 %. 20–30-vuotiaita oli 25 % ja 41–50-vuotiaita 24 %.
- Työkokemusta ensihoitoalan tehtävistä oli 29 % 6–10 vuotta, 27 % 1–5 vuotta ja 17 % 11–15 vuotta. Vastanneista 25 % oli työkokemusta ensihoitoalan tehtävistä vähintään 16 vuotta.
- Kyselyyn osallistuttiin kaikilta pelastuslaitosalueilta (22 kpl). Eniten vastaajia oli Pirkanmaalta (14 %), Helsingistä (12 %), Lapista (10 %) ja Pohjois-Savosta (10 %). Muilta alueilta vastaajia oli 0,4–5 % kaikista vastanneista.

Kyselyyn vastanneiden osuudet tehtävänimikkeittäin

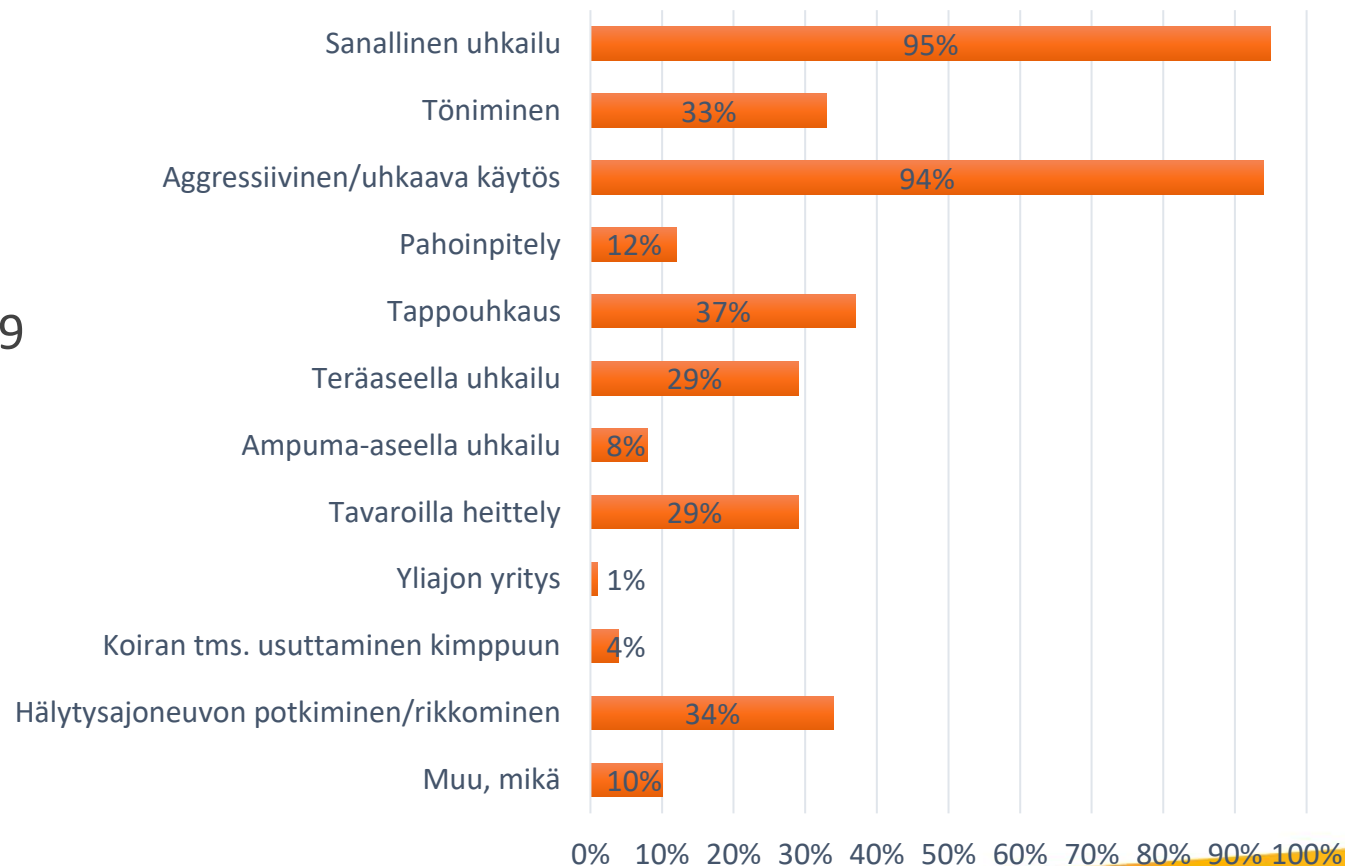
Koettujen uhka- ja väkivaltatilanteiden esiintyminen ja toistuvuus

- 89 % kertoi kokeneensa uhka- ja väkivaltatilanteita työtehtävissä.
- 81 % oli kokenut uhka- ja väkivaltatilanteita useita kertoja.

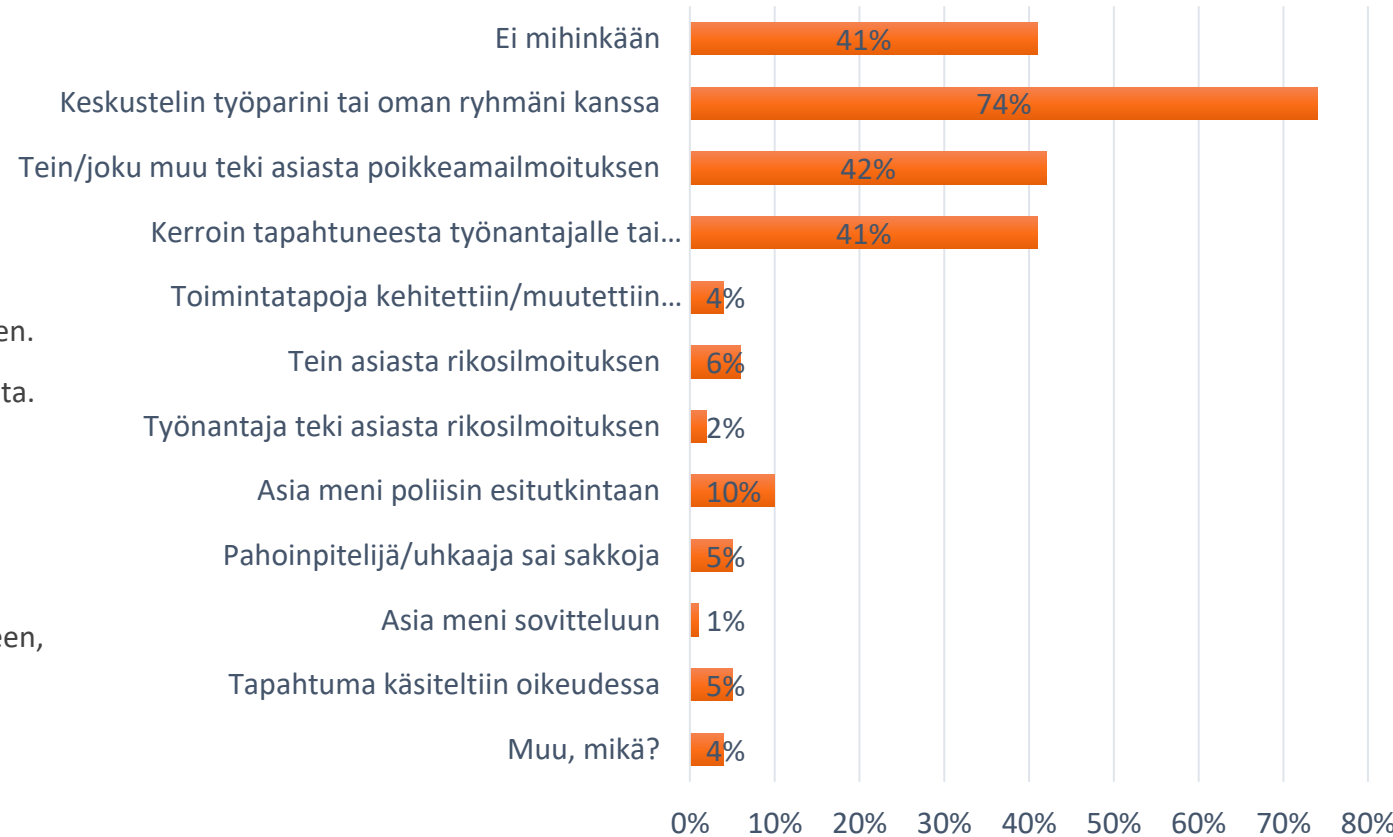
Aggressiivista käytöstä, tappouhkauksia, teräaseella uhkailua, pahoinpitelyä

- Sanallista uhkailua oli kokenut 95 % ja aggressiivista käytöstä 94 % vastaajista.
- Tappouhkauksia oli saanut 37 %.
- Teräaseella uhkailun kohteeksi oli joutunut 29 % ja ampuma-aseella oli uhkailtu 8 %.
- 33 % kertoi, että häntä oli tönitty, 29 % oli heitelty tavaroilla.
- 12 % vastanneista oli pahoinpidelty työtehtävissä.
- 34 % vastanneista kertoi, että hälytysajoneuvoa oli potkittu tai rikottu.

Uhka- ja väkivaltatilanteiden jälkihoito

- 41 % kertoi, että väkivaltatilanne tai sen uhka ei johtanut mihinkään toimenpiteisiin.
- 74 % keskusteli siitä työparin tai oman ryhmän kanssa.
- 42 % uhka- ja väkivaltatilanteesta tehtiin poikkeamailmoitus työnantajan järjestelmään
- 41 % kertoi tapahtuneesta esimiehelle tai työnantajalle.
- Poliisin esitutkintaan päätyi tapauksista 10 % ja 6 % teki asiasta rikosilmoituksen.
- Työnantaja teki rikosilmoituksen ainoastaan 2 %:sta uhka- ja väkivaltatilanteesta.
- Tapahtuma käsiteltiin oikeudessa 5 %
- 5 % tapauksista pahoinpitelijä tai uhkaaja sai sakkoja.
- Sovitteluun asia meni 1 % tapauksista.
- Vastanneista 71 % kertoi, että he eivät pyytäneet apua tai tukea tilanteen jälkeen, koska kokivat etteivät sitä tarvitseet.
- Työnantaja tai esimies auttoi 11 % uhka- tai väkivaltatilanteen kokenutta
- 4 %:ssa tilanteiden jälkeen järjestettiin defusing-purkutilanne.
- Uhka- tai väkivaltatilanne johti toimintatapojen muuttamiseen tai kehittämiseen 4 % tapauksista.

Toivotut toimenpiteet uhka- ja väkivaltatilanteiden kitkemiseksi poliittisille päättäjille ja lainsäätäjille

- 88 % vastanneista oli sitä mieltä, että työntekijän oikeusturvaa oli parannettava heidän kohdatessa uhka- ja väkivaltatilanteita työtehtävissä.
- 86 % kannatti kovempia rangaistuksia ensihoito- ja ensivastetehtävässä olevaa henkilöä uhanneille.
- 93 % kannatti poliisien resurssien lisäämistä.
- 92 % kannatti ajatusta, että heillä olisi mahdollisuus todistaa oikeudessa anonyymisti
- 77 % kannatti virkamiesstatuksen antamista ensihoitajille.
- Vastaajat eivät kuitenkaan innostuneet ajatuksesta, että ensihoitajille annettaisiin laajemmat oikeudet, kuten esimerkiksi kiinniotto-oikeus.
 - Vastanneista laajempia oikeuksia kannatti 27 % ja vastusti 50 %

Toivotut toimenpiteet uhka- ja väkivaltatilanteiden kitkemiseksi ja jälkihoitoon työnantajalle

- 95 % mielestä työnantajan vastuulla oli väkivaltatilanteessa olleen henkilön tukeminen, keskustelu ja tilanteen läpikäynti.
- 96 % toivoi työnantajan järjestävän uhkatilannekoulutuksia.
- 91 % toivoi työnantajalta tukea uhkatilanteiden läpikäyntiin ja keskusteluun.
- 86 % vastanneista toivoi henkilökohtaisia, sopivia suojarusteita.
- 83 % mielestä poikkeamailmoitusjärjestelmiä tulisi kehittää helppokäyttöisemmäksi.
- 83 % mielestä ilmoitusten tekoon tulisi olla matalampi kynnys.
- 79 % vastanneista oli sitä mieltä, että työnantajan vastuulla oli huomioida väkivaltatilanteet vaarojen arvioinnissa.

Johtopäätökset kyselyn tuloksista

- Ensihoitaja ja ensihoitotehtävissä työskentelevä pelastaja joutuu yhä useammin ja yhä vakavampiin uhka- ja väkivaltatilanteisiin.
- Päättäjien tulee lainsäädännöllin keinoin turvata ensihoitajaa ja ensihoitotyötä tekevää: Työturvallisuutta on parannettava muuttamalla lainsäädäntöä vastaamaan nykytilaa.
 - Ensihoitotyötä tekeviä kohtaan kohdistuvasta väkivallasta tulee langettaa saman asteiset rangaistukset, kuin virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta nyt jo tehdään.
- Työnantajan on kannettava vastuu työntekijän työturvallisuudesta.
 - Väkivaltatilanteiden hallintaan tarvitaan vielä lisää työnantajan järjestämää koulutusta.
 - Työnantajan on tarjottava henkilökohtaisia, sopivia suojarahusteita.
 - Poikkeamailmoitusten tekemistä on helpotettava esimerkiksi digitaalisilla ratkaisuilla.
 - Työntekijöitä ei saa jättää yksin väkivallan kokemusten kanssa. Väkivaltatilanteiden jälkihoitoa on tehostettava tarjoamalla keskustelu- ja ammattiapua.

SPAL

SUOMEN PELASTUSALAN AMMATTILAISET